

Opinions of Social Studies Teachers about Using Education Information Network Platform in Social Studies Course during Covid-19 Process

Feyzullah Ezer, Firat University, ORCID ID: 0000-0002-5862-8541

Selda Aksüt, Firat University, ORCID ID: 0000-0001-6128-7867

Abstract

The purpose of the study is to determine the opinions of social studies teachers on the use of Education Information Network platform in social studies course during Covid-19 process. The study was conducted in accordance with the phenomenological design, one of the qualitative research designs. The sample group of the study was composed of 25 social studies teachers working in ten secondary schools located in city center of Elazig in spring semester of the 2019-2020 academic year. The sample group was determined with easily accessible case sampling which is one of the purposeful sampling methods. The data of the study were obtained by using semi-structured interview form via interview method. Content analysis method was used to analyze the data obtained in the study and qualitative data analysis program was used to evaluate the data. As a result of the study, it was determined that social studies teachers expressed Education Information Network as a rich and developing resource pool, social education platform and a free social network open to everyone. Education Information Network was seen to make significant contributions on learning in social studies Education in terms of individual and independent learning and permanent learning. Individualized contents can be involved more so that students can benefit more from the Education Information Network. In addition, the number of maps, tables and graphs can be increased in order to make teaching the topics more efficiently and make them more interesting for students in Social Sciences Course in Education Information Network.

Keywords: Covid-19, Education Information Network, Social Studies Education, Social Studies Teachers.

Inönü University
Journal of the Faculty of
Education
Vol 22, No 1, 2021
pp. 197-233
DOI:
10.17679/inuefd.771367

Article type:
Research article

Received : 19.07.2020

Accepted : 28.01.2021

Suggested Citation

Ezer, F. & Aksüt, S. (2021). Opinions of social studies teachers about using education information network platform in social studies course during covid-19 process, *Inonu University Journal of the Faculty of Education*, 22(1), 197-233. DOI: 10.17679/inuefd.771367

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Covid-19 (coronavirus) pandemic, that has affected many countries in the world including Turkey today, has caused changes in the education field, as in many areas of our lives. Changes experienced during Covid-19 pandemic period have also caused significant changes in digital learning environments and practices in the education process. One of these changes is that students continued their education at their homes through TV channels opened for three different levels as primary, secondary, and high schools through TRT and through the internet under the Education Information Network giving service as digital environment platform. The changes are experienced especially in learning environment and practices in the distance education process with education Information Network and changes have also been observed in the way teachers teach their lessons and their interactions with students. As a result of these changes, the opinions of teachers, who are the active users of the platform, have an extremely important place.

Purpose

The aim of this study is to determine the opinions of social studies teachers about the use of Education Information Network platform in social studies course during Covid-19 process.

Method

The study was carried out with phenomenological pattern, which is one of the qualitative research designs. The sample group of the study was composed of a total of 25 social studies teachers including 11 females and 14 males working in ten secondary schools located in city center of Elazig in the spring semester of the 2019-2020 academic year. The sample group was determined with easily accessible case sampling, which is one of the purposeful sampling methods. In the study, the data were obtained by using semi-structured interview form through

the interview method. The study data were analyzed by using content analysis method. In the evaluation of the data obtained in the study, qualitative data analysis program was used.

Findings

Seven main themes were determined about the opinions of social studies teachers regarding the use of Education Information Network platform in social studies course during Covid-19 process. These themes were determined as; "Education Information Network", "strong and limited aspects of Education Information Network", "social studies course in Education Information Network", "contributions of Education Information Network on learning", "problems encountered in Education Information Network", "recommendations on the effective use of Education Information Network" and "differences between Education Information Network and face-to-face education".

Discussion & Conclusion

It was determined that social studies teachers generally expressed Education Information Network as "a rich and developing resource pool". Besides, the teachers expressed Education Information Network as "social education platform", "a free social network open to everyone", "innovative platform", "original platform", "the gateway of education to the future", "revolution in education", and "digital library". It was determined that the social studies teachers expressed the strengths of Education Information Network as "ease to access to different resources", "a constantly updated network" and "education anywhere, anytime". It was also concluded that they expressed the limited aspects of Education Information Network with the themes "complex use of the website" and "difficulty in finding the information sought". It was found that social studies teachers expressed the social studies course in Education Information Network mostly with "providing rich and educational content", "providing rich material and documents" and "integration of technology to social studies education". It was determined that the teachers expressed the contributions of Education Information Network on

learning in social studies education as important in terms of “individual and independent learning”, “permanent learning”, “understanding and strengthening the subject”, and “conscious technology use”. In the problems encountered in Education Information Network in social studies education, the teachers were determined to face mostly with the problems of “problems of accessing to the site and freezing screen”, “not taking individual responsibility in learning” and “failure to provide face-to-face interaction environments and opportunities”. About the effective use of Education Information Network in social studies education, the teachers were found to recommend mostly “eliminating the access problem for the website”, involving individualized contents more”, and “increasing the individual responsibilities in learning”. It was found that the teachers, evaluating the differences between Education Information Network and face-to-face education, expressed the advantages of Education Information Network with the themes of “mass education with individual and independent learning” and “learning opportunity from more and various sources”. The teachers expressed the disadvantages of Education Information Network as the “failure to provide face-to-face interaction environment and opportunities” and “failure to solve the problems instantly in the learning process”. Individualized contents can be involved more so that students can benefit more from the Education Information Network. In addition, the number of maps, tables and graphs can be increased in order to make teaching the topics more efficiently and make them more interesting for students in Social Sciences Course in Education Information Network.

Covid-19 Sürecinde Sosyal Bilgiler Dersinde Eğitim Bilişim Ağı Platformunu Kullanmaya Yönelik Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Görüşleri

Feyzullah Ezer, Fırat Üniversitesi, ORCID ID: 0000-0002-5862-8541

Selda Aksüt, Fırat Üniversitesi, ORCID ID: 0000-0001-6128-7867

Öz

Araştırmanın amacı Covid-19 sürecinde sosyal bilgiler dersinde Eğitim Bilişim Ağı platformunu kullanmaya yönelik sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşlerini belirlemektir. Araştırma, nitel araştırma desenlerinden biri olan olgubilim desenine uygun olarak yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubunu 2019-2020 eğitim öğretim yılı bahar dönemi Elazığ il merkezinde yer alan ortaokulda görev yapan 25 sosyal bilgiler öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışma grubu amaçsal örnekleme yöntemlerinden biri olan kolay ulaşılabilir durum örnekleme ile belirlenmiştir. Araştırma verileri görüşme yöntemi ile yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak elde edilmiştir. Araştırmada elde edilen verilerin çözümlenmesinde içerik analizi yönteminden ve verilerin değerlendirilmesinde nitel veri analiz programından yararlanılmıştır. Araştırma sonucunda sosyal bilgiler öğretmenlerinin, Eğitim Bilişim Ağı'nı zengin ve gelişen bir kaynak havuzu, sosyal eğitim platformu ve herkese açık olan ücretsiz bir sosyal ağ olarak ifade ettikleri belirlenmiştir. Sosyal bilgiler öğretiminde Eğitim Bilişim Ağı'nın öğrenme üzerinde bireysel ve bağımsız öğrenme ve kalıcı öğrenme açısından önemli katkılarının olduğu görülmüştür. Eğitim Bilişim Ağı'dan öğrencilerin daha fazla yararlanabilmeleri için bireyselleştirilmiş içeriklere daha çok yer verilebilir. Ayrıca Eğitim Bilişim Ağı'nda sosyal bilgiler dersinde konularının işlenmesinin daha verimli olabilmesi ve öğrenciler için daha ilgi çekici olabilmesi için harita, tablo ve grafik sayıları artırılabilir.

Anahtar Kelimeler: Covid-19, Eğitim Bilişim Ağı, Sosyal Bilgiler Öğretimi, Sosyal Bilgiler Öğretmenleri.

İNÖNÜ Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Dergisi
Cilt 22, Sayı 1, 2021
ss. 197-233
DOI:
10.17679/inuefd.771367

Makale türü:
Araştırma makalesi

Gönderim Tarihi :
19.07.2020
Kabul Tarihi :
28.01.2021

Önerilen Atıf

Ezer, F. & Aksüt, S. (2021). Covid-19 sürecinde sosyal bilgiler dersinde eğitim bilişim ağı platformunu kullanmaya yönelik sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşleri. *İNÖNÜ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1), 197-233. DOI: 10.17679/inuefd.771367

Covid-19 Sürecinde Sosyal Bilgiler Dersinde Eğitim Bilişim Ağı Platformunu Kullanmaya

Yönelik Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Görüşleri

Günümüzde, bilim ve teknoloji hızla gelişmektedir. Bilim ve teknolojiadaki bu hızlı gelişim toplumu, toplumun beklentilerini ve kültürü etkilemektedir (Yılmaz, 2007, s. 161). Bu teknolojik gelişmeler ile birlikte insan hayatında sosyal ve ekonomik yönden önemli gelişmeler yaşanmakta ve yaşanmaya devam etmektedir (Alabay, 2015, s. 1). Ayrıca teknolojinin getirdiği yenilikler hayatımızın ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. Günümüzde yaşanan teknolojik gelişmeler her alanda etkisini gösterdiği gibi eğitim alanında da etkisini göstermiştir (Candeğer vd., 2017, s. 12).

Eğitim ile teknoloji arasındaki ilişki bilişim teknolojilerinde yaşanan gelişmeler ile birlikte daha da artmıştır. Bu sebeple eğitimde, teknoloji kullanımının gerekli hale gelmesi ile eğitim teknolojisi kavramı ortaya çıkmıştır (Hanbay Tiryaki, 2018, s. 8). Eğitim teknolojisi, öğrenme-öğretme süreçlerinin tasarlanması, uygulanması, değerlendirilmesi ve geliştirilmesi anlamına gelmektedir (Alkan, 2005, s. 13). Eğitim teknolojilerinin eğitim alanına en önemli faydalarından biri uzaktan eğitim sistemleridir (Kapıdere ve Çetinkaya, 2017, s. 2). Gelişen teknoloji ile beraber teknolojik araçlara her gün bir yenisini eklenmiş ve teknolojik araçlar insan yaşamının ayrılmaz bir parçası olmuştur. Teknolojik araçların, öğrenme ortamlarında kullanılması da önem kazanmıştır (Can ve Topçuoğlu Ünal, 2018, s. 62). Bilgisayar ve internet gibi bilgi teknolojilerinin öğrenme ortamlarında kullanılması insanların yaşanan gelişmeden ve yeniliklerden haberdar olmasına imkân tanıdığı gibi öğrenmeyi zaman ve mekândan bağımsız hale getirmiştir (Oral ve Kenanoğlu, 2012, s. 69). İnternet ve web teknolojilerinin insan hayatına girmesi, eğitimde yeni açılımları sağlamış ve web teknolojilerinin eğitimde kullanılması ile İnternet'te e-kitaplar, eğitim portalları, çevrim içi dersler, slaytlar, ders notları ve birçok çevrim içi öğretim materyali daha kolay bulunmuştur (Kaya ve Altun, 2009, s. 136). Bu sayede, bireyler arasında iletişim ve etkileşim olanakları daha da artmış, insanların iletişim şekillerinde ve bilgiye erişim yollarında değişiklikler olmuştur. Öğrenenler, edilgen alıcı konumundan çıkmış bilgiyi üreten, şekillendiren ve sentezleyen kişilere dönüşmüştür (Bozkurt, 2015, s. 57).

İlerleyen teknolojiye ayak uydurmak için bireylerin özgür, öz güvenli, yaratıcı, sorgulayıcı, girişimci, iletişim becerilerine ve eleştirel düşünme yetisine sahip, sorun çözme odaklı düşünebilen ve var olan bilgilerden yeni bilgiler üretebilen 21. yüzyıl becerilerine sahip bireyler olmaları gerekmektedir (Hacıoğlu, 2019, s. 9). 21. yüzyılda değişen ve beklenen öğrenci becerilerinin öğrencilere kazandırılması sürecinde öncelikle öğrenme ortamlarının bu becerileri kazandırabilecek şekilde düzenlenmesi gerekmektedir. Okul ortamları, bilgi iletişim teknolojileri araçları ile donatılmalı ayrıca öğrenciler ve öğretmenler bu araçlardan mümkün olduğunca yararlanmalıdır (Boholano, 2017, s. 22). Ülkemizde eğitim teknolojisinde yaşanan gelişmeler eğitim alanına da yeni teknolojilerin girmesini sağlamıştır. Bilgiye ulaşma aşamasında önemli olan bilgi iletişim teknolojileri, FATİH (Fırsatları Arttırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi) Projesi ile okullarımıza girerek internete dayalı teknolojilerin eğitim ortamında kullanılmasını mümkün hale getirmiştir (Yenilik ve Teknolojileri Genel Müdürlüğü [YEĞİTEK], 2018). FATİH Projesi, her öğrenciyi en iyi eğitime kavuşturmak, eğitimde fırsat eşitliğini sağlamak, okullardaki teknolojiyi iyileştirmek amacıyla bilişim teknolojileri araçlarının öğrenme-öğretme sürecinde daha fazla duyu organına hitap edecek şekilde, derslerde etkin kullanımı için başlatılmış ayrıca dünyada uygulamaya konulan en büyük ve kapsamlı eğitim hareketidir (Fırsatları Arttırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi [FATİH], 2020).

FATİH Projesi kapsamında üretilen e-çeriklere; öğretmenler ve öğrenciler web tabanlı ortamlarda hem çevrimiçi hem de çevrimdışı şekilde ulaşabilmeleri amacıyla bir e-çerik yönetim sistemi olarak Eğitim Bilişim Ağı (EBA); FATİH Projesinin “e-Dönüşüm Türkiye” kapsamında bilgi toplumuna dönüşümü sağlamak, eğitimde bilişim kültürünü yaygınlaştırmak ve eğitimin bilişim gereksinimlerini karşılamak amacıyla arama motoru, sosyal ağ, e-ansiklopedi gibi çağın dinamik sistemlerinden oluşturulmuş, Milli Eğitim Bakanlığı'nın bütün eğitsel enformatik sistemini taşıyabilecek web uygulamaları projesidir (YEĞİTEK, 2018, s. 10). Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Yenilik ve Teknolojileri Genel Müdürlüğü (YEĞİTEK) tarafından yürütülen ve FATİH Projesi'nin içerik ayağını oluşturan Eğitim Bilişim Ağı çevrimiçi sosyal bir eğitim platformudur. Platformun

amacı; okulda, evde, yani ihtiyaç duyulan her yerde teknolojinin eğitime entegrasyonunu sağlamaktır. Bunun için EBA, her sınıf seviyesine uygun, güvenilir ve doğru e-içerikler sunmak için her geçen gün gelişmeye devam etmektedir (Eğitim Bilişim Ağı [EBA], 2020).

Eğitim Bilişim Ağı, öncelikle dijital ortamda eğitime katkı sağlayacak tüm öğeleri bir arada toplayan dijital çatı görevini üstlenen bir platformdur (Güvendi, 2014, s. 20). EBA hem ülkenin her yerinde bulunan öğrencilerin işbirlikli öğrenmesini sağlamakta hem de öğrencilerin farklı öğrenme stillerini dikkate alarak öğrencilere zengin öğrenme imkânları sunmaktadır (Atasoy ve Yiğitcan Nayir, 2019, s. 25). EBA sayesinde öğrenciler bireysel öğrenmelerine katkı sağlayarak, kendi ihtiyaçlarına uygun bir öğrenme ortamı içinde kendilerini bulacaklardır (Alabay, 2015, s. 26). EBA, bilgi teknolojileri aracılığıyla eğitimi sınıf ortamından çıkararak ihtiyaç duyulan her yere taşımaktır (Kana ve Saygılı, 2016, s. 12). EBA, öğretmenlerin ve öğrencilerin kullanabileceği eğitim araçlarının ve eğitsel içeriklerin yer aldığı bir platformdur (Aktay ve Keskin, 2016, s. 28). EBA öğretmen ve öğrencilerin bilgiye ulaşmada rahat bir şekilde kullanabilecekleri kolay ve güvenilir büyük bir eğitim ağıdır (Aksoy, 2017, s. 25). EBA Türkiye'deki bütün öğretmen ve öğrencilere ücretsiz olarak hizmet sunan bir ağıdır (Kapıdere ve Çetinkaya, 2017, s. 3-4). Ayrıca EBA içeriğindeki ders kitapları, ders konuları, dergiler, belgesel, video, çizgi film, animasyon ve simülasyon gibi bir çok materyalin yer aldığı dijital bir çatı ve dijital bir kütüphane görevini yürütmektedir (Demir vd., 2018, s. 409).

Eğitim ortamında teknolojinin kullanılması öğrencilerin öğrenme ortamına adapte olmasını, kendilerine güvenmelerini ve motivasyonu artırmayı sağladığı gibi öğrenciyi öğrenme sürecinde aktif hale getirmektedir (Bester ve Brand, 2013, s. 5). Sosyal bilgiler derslerinde teknoloji kullanımı öğrenciler arasında işbirliğini kolaylaştırır, öğrencilerin yaratıcılık ve yetkinliklerini geliştirebileceği zengin kaynakların bulunduğu mekânlar yaratır (Berson ve Balyta, 2004, s. 142). Sosyal bilgiler öğretiminde kullanılacak eğitim teknolojilerine baktığımızda; ders kitapları, diğer basılı materyaller, internet, etkileşimli tahta, bilgisayar, tablet, akıllı cep telefonu, eğitsel e-içerik platformları, projeksiyon gibi eşyalar ilk olarak akla gelmektedir. Sosyal

bilgiler öğretmenlerinin hem sosyal bilgiler programının hedeflediği amaç ve becerileri, hem de öğrenme alanlarının gereklerini öğrencilere kazandırmalarına yardımcı olacak söz konusu eğitim materyallerinin tümünün Eğitim Bilişim Ağı bünyesinde mevcut olduğu görülmektedir (İnanoğlu, 2019, s. 42-43).

Günümüzde dünya çapında birçok ülkeyi ve Türkiye'yi etkisine alan Covid-19 (koronavirüs) salgını hayatımızın birçok alanında olduğu gibi eğitim alanında da değişimlere neden olmuştur. Covid-19 pandemi sürecinde yaşanan değişimler eğitim öğretim sürecinde dijital öğrenme ortamlarında ve uygulamalarında da önemli değişikliklere yol açmıştır. Bu değişikliklerden biri öğrencilerin evlerinden eğitime devam etmeleri için uzaktan eğitim süreci TRT aracılığıyla ilkokul, ortaokul ve ortaöğretim olmak üzere üç farklı kademe için açılan TV kanallarıyla ve dijital eğitim platformu olarak hizmet veren Eğitim Bilişim Ağı kapsamında internet vasıtasıyla eğitimlerine devam etmeleridir. Eğitim Bilişim Ağı ile uzaktan eğitim sürecinde özellikle öğrenme ortamlarında ve uygulamalarında değişim yaşandığı gibi bununla birlikte öğretmenlerin derslerini gerçekleştirme şeklinde ve öğrencilerle olan etkileşimlerinde de değişim yaşanmıştır.

Bu değişimler sonucunda Eğitim Bilişim Ağı platformunun aktif kullanıcılarından biri olan öğretmenlerin görüşleri son derece önemli bir yere sahiptir. Bu sebeple araştırmada Covid-19 sürecinde sosyal bilgiler dersinde Eğitim Bilişim Ağı platformunu kullanmaya yönelik sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır. Konunun yeterince önemli olması, güncelliği ve değişen ihtiyaçlara cevap vermesi açısından araştırmanın yapılması önem teşkil etmektedir. Ayrıca yapılan literatür taraması sonucunda, Covid-19 sürecinde Eğitim Bilişim Ağı ile ilgili öğretmen görüşlerinin yer aldığı bir araştırmaya rastlanmaması bu araştırmayı önemli kılan diğer bir sebeptir. Araştırma sonuçlarının sosyal bilgiler dersinde Eğitim Bilişim Ağı'nın daha etkin bir şekilde kullanımı bakımından yararlı olacağı ve araştırmanın literatüre katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın amacı Covid-19 sürecinde sosyal bilgiler dersinde Eğitim Bilişim Ağı platformunu kullanmaya yönelik sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşlerini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıda verilen alt problemlere cevap aranmıştır:

- a. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin, Eğitim Bilişim Ağı ile ilgili görüşleri nelerdir?
- b. Eğitim Bilişim Ağı'nın güçlü ve sınırlı yönleri nelerdir?
- c. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin, Eğitim Bilişim Ağı'ndaki sosyal bilgiler dersi ile ilgili görüşleri nelerdir?
- d. Sosyal bilgiler öğretiminde Eğitim Bilişim Ağı'nın kullanılmasının öğrenme üzerindeki katkıları nelerdir?
- e. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin, sosyal bilgiler öğretiminde Eğitim Bilişim Ağı'nda karşılaştıkları problemler nelerdir?
- f. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin, sosyal bilgiler öğretiminde Eğitim Bilişim Ağı'nın daha etkili bir şekilde kullanılmasına yönelik görüş ve önerileri nelerdir?
- g. Eğitim Bilişim Ağı ile yüz yüze eğitim arasındaki farklar nelerdir?

Yöntem

Araştırmanın Deseni

Covid-19 sürecinde sosyal bilgiler dersinde Eğitim Bilişim Ağı platformunu kullanmaya yönelik sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşlerinin belirlenmeye çalışıldığı bu araştırma, nitel araştırma desenlerinden olgubilim (fenomenoloji) deseni ile yürütülmüştür. Olgubilim deseni farkında olduğumuz ancak tam anlamıyla kavrayamadığımız ve derinlemesine bir anlayışa sahip olmadığımız olgulara odaklanmaktadır. Bu olgular her gün karşılaştığımız olaylar, durumlar, kavramlar, algılar ve deneyimler olabilir (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s. 69). Çilesiz'e (2011, s. 498) göre olgubilim araştırmaları bireyin dünya ile etkileşimi sonucunda bir olgu ile ilgili bireyin dünyayı nasıl deneyimlediğini ve algıladığını ortaya çıkarmayı aynı zamanda olguların yapısını betimlemeyi, anlamayı ve yorumlamayı amaçlamaktadır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2019-2020 eğitim öğretim yılı bahar dönemi Elazığ il merkezinde yer alan farklı on ortaokulda görev yapan 11'i kadın, 14'ü erkek toplam 25 sosyal bilgiler öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışma grubu araştırmanın amacına bağlı olarak derinlemesine araştırma yapılması ve araştırmanın konusuna uygun olması açısından amaçsal örnekleme yöntemlerinden biri olan kolay ulaşılabilir durum örnekleme ile belirlenmiştir. Amaçsal örnekleme, bilgi açısından zengin durumların seçilerek derinlemesine araştırma yapılmasına olanak tanıyan ve belli ölçütleri karşılayan özel durumlarda çalışılmak istenildiğinde tercih edilen bir yöntemdir (Büyüköztürk vd., 2013, s. 90). Kolay ulaşılabilir durum örnekleme araştırmaya hız ve pratik kazandıran bir yöntem olduğu gibi araştırmacı, kendisine yakın olan ve erişilmesi daha kolay olan bir durumu seçer (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s. 123). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin araştırmaya dâhil edilmelerinde gönüllülük esası dikkate alınmıştır. Bu araştırma için Fırat Üniversitesi Rektörlüğü Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu'ndan (23/06/2020-397896) etik izin alınmıştır.

Veri Toplama Aracı ve Süreci

Araştırmada veriler görüşme yöntemi kullanılarak elde edilmiştir. Görüşme yönteminin amacı hem sorulan soruların cevaplarını öğrenmek hem de katılımcıların konuya ilişkin tecrübelerini, konuyu nasıl algıladıklarını ve nasıl ifade ettiklerini anlamaya çalışmaktır (Seidman, 2006, s. 9). Araştırmanın amacına yönelik olarak araştırma verileri yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme ise görüşülen kişiye kendini ifade etme imkânı tanınması ve araştırılan konuyla ilgili derinlemesine bilgi edinilmesini sağlaması açısından önemlidir (Büyüköztürk vd., 2013, s. 152). Bu sebepten araştırmada araştırmacılar tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formu, benzer konulara yönelerek farklı insanlardan aynı tür bilgilerin alınması amacıyla hazırlanır. Görüşmeciye görüşme sırasında keşfedilecek sorular ve konular listesi sağlar. Ayrıca görüşmeci, görüşme sürecinde soruların cümle yapısını ve sırasını değiştirebilir aynı zamanda görüşmeciye zaman esnekliği sağlar (Avcı, 2008, s. 160).

Görüşme formu hazırlanırken öncelikle literatür taraması yapılarak, konu ile ilgili araştırmalar detaylıca incelenmiştir. Daha sonra hazırlanan taslak görüşme formu Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı'ndan üç öğretim üyesinin görüşüne sunulup, gelen dönütler doğrultusunda düzeltilmiş ve görüşme formu uygulamaya hazır hale getirilmiştir. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen 7 sorudan oluşan görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmanın, gerçekleştirildiği dönemde yaşanan Covid-19 pandemi süreci yüzünden yüz yüze görüşmeler mümkün olmadığı için araştırma online ortamda ve telefonda yapılan görüşmeler ile gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubuna görüşmeye başlamadan önce araştırma konusu ve araştırmada yer alan sorular ile ilgili kısa bilgiler verilerek görüşmeler yapılmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırma verileri içerik analizi yöntemi kullanılarak çözümlenmiştir. "İçerik analizi, sözel, yazılı ve diğer materyallerin içerdiği mesajı, anlam ve veya dilbilgisi açısından nesnel ve sistematik olarak sınıflandırma, sayılara dönüştürme ve çıkarımda bulunma yoluyla sosyal gerçeği araştıran bilimsel bir yaklaşımdır" (Tavşancıl ve Aslan, 2001, s. 22). Bilgin'e (2014, s. 1) göre bu analiz mesajlarda gözlenen ve betimlenen öğelerden hareketle yorum yapma amacı taşır ama yorumlamada öznel etkenlerden kurtulmayı amaçlar.

Araştırmadan elde edilen verilerinin değerlendirilmesinde nitel veri analiz programından yararlanılmıştır. "Olgubilim araştırmalarında veri analizi, yaşantıları ve anlamları ortaya çıkarmaya yöneliktir. Bu amaçla yapılan içerik analizinde verinin kavramsallaştırılması ve olguyu tanımlayabilecek temaların ortaya çıkarılması çabası vardır" (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s. 72). Görüşmelerden elde edilen veriler bilgisayar ortamına olduğu gibi aktarılarak analize uygun hale getirilmiştir. Görüşmedeki ifadelerin analizini kolaylaştırmak için araştırma amacına ve sorularına uygun olacak şekilde bu ifadeler kısa ve anlamlı semboller halinde kodlanmıştır. İlgili literatür ile ilişki sağlanarak taslak temalar belirlenmiş ve bu taslak temalara göre kodlar düzenlenmiştir. Bu taslak temalar tekrar kontrol edilerek kesinleştirilmiştir. Temalar arasındaki

ilişki belirlenerek ana tema ve alt temalar araştırma sorularının altına toplanmıştır. Kod ve tema listesi oluşturularak bu liste kendi içerisinde tutarlı olacak şekilde veriler organize edilmiştir. Böylece kaç katılımcının aynı temaya vurgu yaptığı ortaya konulmuş ve temaların daha fazla yoğunlaştığı alanlar belirlenmiştir. Elde edilen temalar ve yükleme sayıları daha net ve kapsamlı bir görüntünün sağlanması için görsel hale getirilerek modeller halinde sunulmuştur. Katılımcı görüşlerinden doğrudan alıntılara yer verilerek modeller yorumlanmıştır. Tema ve alt temalara ilişkin katılımcı görüşleri, tırnak içerisinde italik olarak verilmiştir. Katılımcılara ilişkin kişisel bilgiler, katılımcı görüşlerinin başında (Ö.1.K/E), (Öğretmen, 1. kişi, Kadın/Erkek) şekilde kısaltmaların yer aldığı kodlamalar ile verilmiştir.

Nitel araştırmalarda araştırma sonucunda geçerliğin sağlanması önemlidir. Araştırma sonucunda toplanan verilerin ayrıntılı bir şekilde rapor edilmesi ve araştırmacıların sonuçlara nasıl ulaştığını detaylıca açıklaması nitel bir araştırmada geçerliğin sağlanması açısından önemli görülen ölçütler arasında yer almaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2016, s. 270). Geçerliğin sağlanması okuyucu, katılımcı ve araştırmacının bakış açısından araştırma bulgularının doğruluğunun değerlendirilmesine dayanmaktadır (Creswell ve Miller, 2000, 124). Bu sebeple araştırmada geçerliğin sağlanması amacıyla araştırma sonuçlarına nasıl ulaşıldığı detaylıca açıklanmış ve araştırma sonucunda elde edilen veriler bulgular kısmında ayrıntılı şekilde rapor edilmiştir. Bu sayede okuyucu, katılımcı ve araştırmacının araştırma bulgularının doğruluğunu değerlendirmesi sağlanmıştır.

Araştırmanın güvenilirliğini sağlamak ve verilerin kodlanması sırasında karşılaşılabilecek olan bireysel etkileri ortadan kaldırmak için görüşme verileri araştırmayı yürüten uzman ve araştırmacı (kodlayıcılar) tarafından birbirinden bağımsız şekilde değerlendirilerek kodlamalar yapılmış ve daha sonra bu kodlamalar karşılaştırılarak farklı kodlayıcılar arası uyumun olup olmadığını belirlemek için görüş birliği ve görüş ayrılığı sayıları tespit edilerek araştırmanın güvenilirliği Miles ve Huberman'ın (1994/2016, s. 64) güvenilirlik formülü "güvenirlik = görüş birliği sayısı / toplam görüş birliği + görüş ayrılığı sayısı" kullanılarak hesaplanmıştır. Güvenirlik

formülüne göre hesaplanan araştırmanın güvenilirlik değeri % 91 olarak belirlenmiştir. Araştırmada kodlayıcılar arasındaki uyum % 91 olduğu için istenilen düzeyde güvenilirliğin sağlandığı belirlenmiştir. Saban'a (2009, s. 288) göre nitel araştırmalarda, uzman ve araştırmacı değerlendirmeleri sonucunda aradaki uyumun % 90 ve üzeri olduğu durumlarda istenilen düzeyde güvenilirlik sağlanmış olmaktadır.

Araştırmanın geçerliğini ve güvenilirliğini sağlamak için Erlandson vd. (1993, s. 28-34) tarafından belirtilen inandırıcılık, aktarılabilirlik (transfer edilebilirlik), tutarlık ve teyit edilebilirlik stratejilerinden yararlanılmıştır. İnandırıcılığın değerlendirilmesi için uzman incelemesi ve katılımcı teyidi, aktarılabilirliği artırmak için ayrıntılı betimleme ve amaçlı örnekleme, tutarlığın sağlanması için tutarlılık incelemesi ve teyit edilebilirliği sağlamak için teyit incelemesi yapılarak geçerlilik ve güvenilirlik sağlanmıştır. Araştırmada inandırıcılığın değerlendirilmesi için araştırma ve nitel araştırma yöntemleri konusunda uzmanlaşmış bir kişinin araştırmayı incelemesi sağlanarak uzman incelemesi yapılmıştır. Daha sonra ise elde edilen veriler ve bu verilere ilişkin sonuçlar katılımcılara teyit ettirilerek katılımcı teyidi yapılmıştır. Aktarılabilirliği artırmak için ham veriler analiz sonucunda ortaya çıkan kavram ve temalara göre tekrar düzenlenerek kesinlikle verinin doğasına bağlı kalınarak ve yorum katmadan ayrıntılı betimleme yapılmıştır. Daha sonra ise nitel araştırmada genele ve özele ait bilgileri ortaya koyma eğilimi olan amaçlı örnekleme yönteminden yararlanılmıştır. Tutarlığın sağlanması için araştırmaya dışarıdan bir gözle bakılarak araştırmacıların araştırma sürecinde tutarlı olup olmadığını ortaya koyan tutarlılık incelemesi yapılmıştır. Teyit edilebilirliği sağlamak için ise araştırmada bir uzmanın, araştırmacıların elde ettiği sonuçları ham verilerle karşılaştırarak araştırmacıların teyit mekanizmasını çalıştırıp çalıştırmadığına ilişkin değerlendirme yapması sağlanarak teyit incelemesi yapılmıştır.

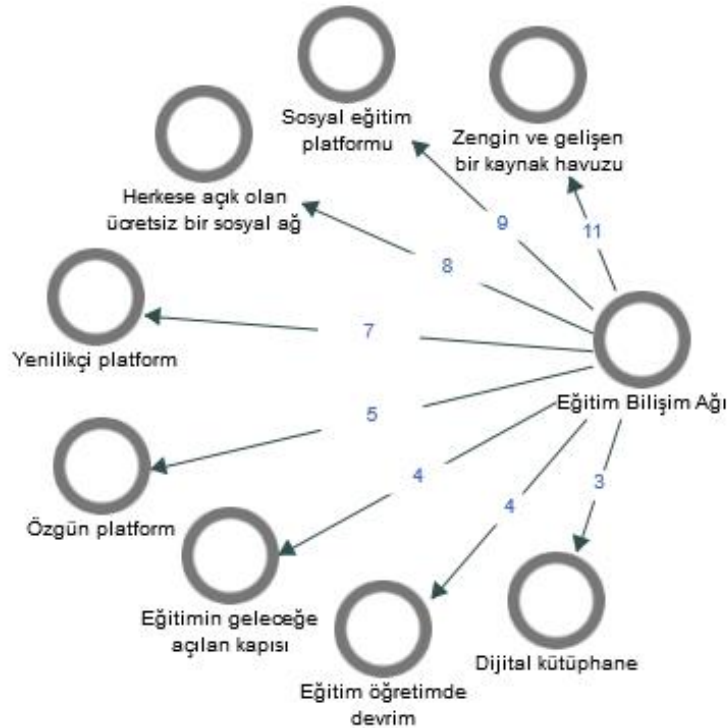
Bulgular

Covid-19 sürecinde sosyal bilgiler dersinde Eğitim Bilişim Ağı platformunu kullanmaya yönelik sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşleri ile ilgili yedi ana tema belirlenmiştir. Bu temalar;

“Eğitim Bilişim Ağı”, “Eğitim Bilişim Ağı’nın güçlü ve sınırlı yönleri”, “Eğitim Bilişim Ağı’nda sosyal bilgiler dersi”, “Eğitim Bilişim Ağı’nın öğrenme üzerindeki katkıları”, “Eğitim Bilişim Ağı’nda karşılaşılan problemler”, “Eğitim Bilişim Ağı’nın etkili bir şekilde kullanılmasına yönelik öneriler” ve “Eğitim Bilişim Ağı ile yüz yüze eğitim arasındaki farklar” olarak belirlenmiştir. Bu ana temalar modeller halinde sunulmuştur.

Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Eğitim Bilişim Ağı’na İlişkin Görüşleri

Covid-19 sürecinde sosyal bilgiler dersinde Eğitim Bilişim Ağı platformunu kullanmaya yönelik öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda belirlenen ana temalardan biri Eğitim Bilişim Ağı ile ilgilidir. Öğretmen görüşlerinden elde edilen veriler değerlendirildiğinde, temanın sekiz alt teması olduğu belirlenmiştir. Bu temaya yönelik model şekil 1’de verilmiştir.

Şekil 1. Eğitim Bilişim Ağı’na ilişkin model

Eğitim Bilişim Ağı’na yönelik öğretmenlerin görüşleri incelendiğinde; en fazla “zengin ve gelişen bir kaynak havuzu” olarak belirtildiği görülmektedir. Bu temaya yönelik belirlenen diğer alt temalar ise sırasıyla; “sosyal eğitim platformu”, “herkes için açık olan ücretsiz sosyal ağ”, “yenilikçi platform”, “özgün platform”, “eğitim için açılan kapı”, “eğitim öğretimde devrim”

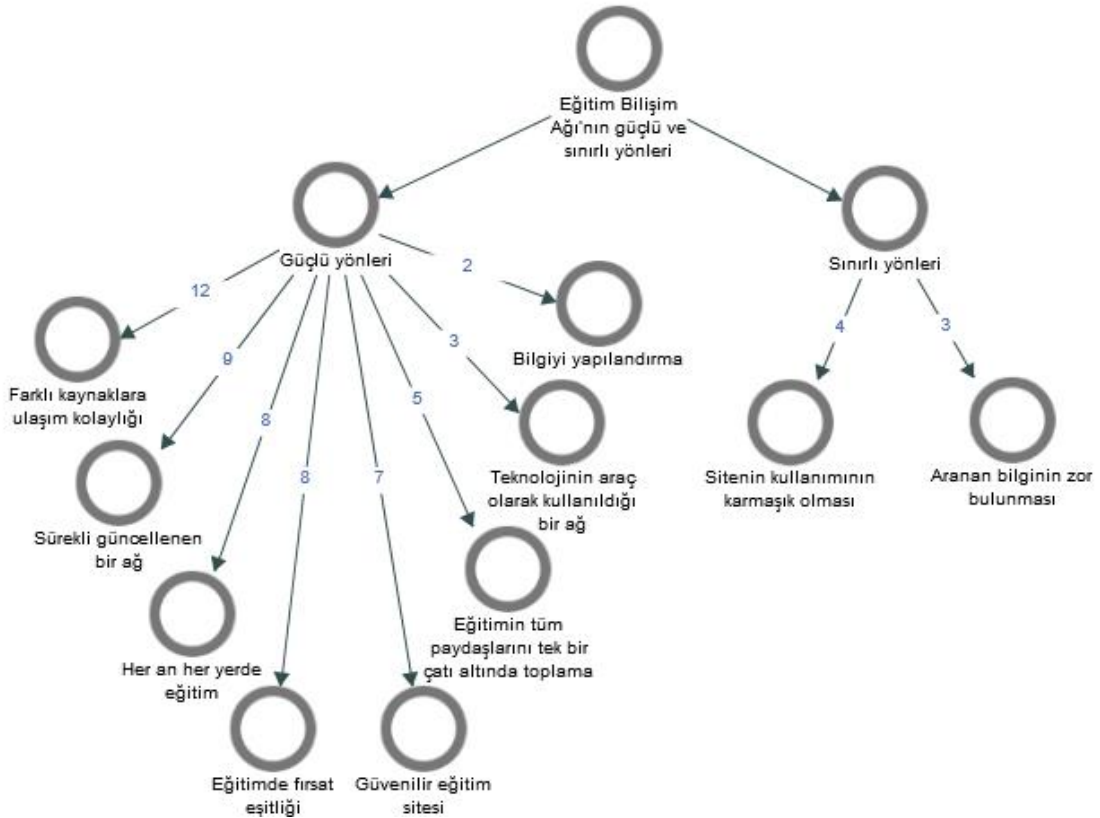
devrim” ve “dijital kütüphane” olarak belirlenmiştir. Bazı alt temalara ve katılımcı görüşlerine aşağıda yer verilmiştir.

Eğitim Bilişim Ağı temasını bazı katılımcılar “zengin ve gelişen bir kaynak havuzu” alt teması ile ilişkilendirmişlerdir. Böyle düşünen katılımcı **Ö.1(E)** “EBA zengin kaynak havuzuna (dersle ilgili içerik, konu anlatımları, alıştırmalar, testler ve etkinlikler vb.) sahip olan ve sürekli gelişen mükemmel bir platformdur.” cümlesiyle düşüncesini belirtirken, başka bir katılımcı **Ö.17(K)** “Herkesin kullanımına açık olan ücretsiz, gelişen ve büyük bir kaynak havuzuna sahip olan bir eğitim sitesidir.” cümlesiyle EBA’yı öğretmen ve öğrenci gibi tüm kullanıcı kitlesine açık olan gittikçe gelişen ve zengin bir kaynak havuzu oluşturan eğitim platformu olarak ifade etmiştir.

“Herkesine açık olan ücretsiz bir sosyal ağ” alt teması ile ilgili görüşünü ifade eden katılımcı **Ö.7(K)** “EBA öğrenciler ile öğretmenler arasında iletişimi arttırmak ve öğrencilerin eğitim hayatı boyunca ihtiyaç duyduğu bilgilere, etkinliklere ve materyallere istedikleri zaman ulaşmalarını sağlayan ücretsiz bir eğitim sistemidir.” cümlesiyle düşüncesini belirtirken, aynı şekilde düşünen başka bir katılımcı **Ö.14(E)** “EBA doğru ve güvenilir içeriği ile ücretsiz olarak kullanıcılarına hizmet veren sosyal bir ağıdır.” cümlesiyle EBA’yı öğretmen ve öğrenci gibi eğitimin tüm paydaşlarına açık olan ücretsiz hizmet veren sosyal bir platform olarak ifade ettiği belirlenmiştir.

Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Eğitim Bilişim Ağı’nın Güçlü ve Sınırlı Yönlerine İlişkin Görüşleri

Eğitim Bilişim Ağı’nın güçlü ve sınırlı yönlerine ilişkin sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşleri alınmış ve görüşlerden elde edilen veriler doğrultusunda, bu temanın iki alt tema etrafında yoğunlaştığı görülmektedir. Bu temaya yönelik model şekil 2’de verilmiştir.

Şekil 2. Eğitim Bilişim Ağı'nın güçlü ve sınırlı yönlerine ilişkin model

Eğitim Bilişim Ağı'nın güçlü ve sınırlı yönlerine ilişkin öğretmen görüşleri incelendiğinde, “güçlü yönleri” ve “sınırlı yönleri” olmak üzere iki alt temaya ayrıldığı görülmektedir. Eğitim Bilişim Ağı'nın “güçlü yönleri” temasının kendi içerisinde sekiz alt temaya ayrıldığı belirlenmiştir. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin “güçlü yönleri” temasını en fazla on iki yüklemle “farklı kaynaklara ulaşım kolaylığı” alt teması ile ifade ettikleri belirlenmiştir. Bu ana temaya ilişkin belirlenen diğer alt temalar ise sırasıyla; “sürekli güncellenen bir ağ”, “her an her yerde eğitim”, “eğitimde fırsat eşitliği”, “güvenilir eğitim sitesi”, “eğitimin tüm paydaşlarını tek bir çatı altında toplama”, “teknolojinin araç olarak kullanıldığı bir ağ” ve “bilgiyi yapılandırma” olarak belirlenmiştir. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin “sınırlı yönleri” temasını dört yüklemle “sitenin kullanımının karmaşık olması” ve üç yüklemle “aranan bilginin zor bulunması” alt temaları ile ifade ettikleri görülmektedir. Bazı alt temalara ve katılımcı görüşlerine aşağıda yer verilmiştir.

Eğitim Bilişim Ağı'nın güçlü yönlerini “eğitimde fırsat eşitliği” alt teması ile ilişkilendiren katılımcı **Ö.2(E)** “*FATİH projesinin uygulama alanı olan EBA öğrenciler arasındaki sosyal ve*

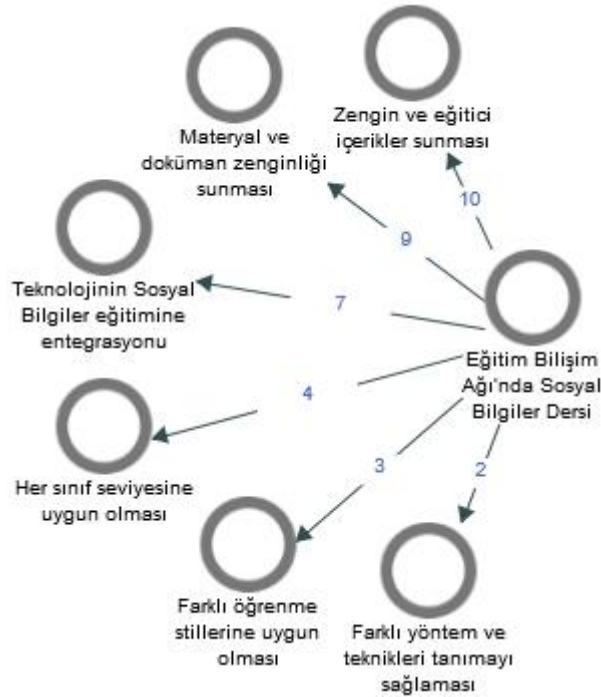
ekonomik farklılıkların en aza indirilmesi için bütün öğrencilerin ve öğretmenlerin kullanımına sunulan eğitimde fırsat eşitliğini sağlayan bir bilişim ağıdır.” şeklinde açıklama yaparken, başka bir katılımcı **Ö.10(K)** *“Teknolojik aracı ve interneti olan öğrenciler ve öğretmenler okulda, evde EBA’ya rahatça girerek buradaki bütün hizmetlerden ücretsiz olarak yararlanabilmektedir. Bu yüzden EBA eğitimde fırsat eşitliğini gözeten bir platform olduğu düşünüyorum.”* cümlesiyle EBA’yı eğitimde fırsat eşitliği sağlayan önemli bir platform olarak vurguladığı görülmüştür.

“Eğitimin tüm paydaşlarını tek bir çatı altında toplama” alt temasını ifade eden katılımcı **Ö.12(E)** *“EBA ülkenin dört tarafındaki eğitimin tüm paydaşlarını (öğretmen ve öğrenci gibi) tek bir çatı altında buluşturan güvenilir bir eğitim sitesidir.”* şeklinde düşüncesini belirtirken, başka bir katılımcı **Ö.22(K)** *“EBA güçlü yönü olarak eğitim camiası içerisinde bulunan bütün bireyleri bir araya toplayan işbirliği içinde çalışmaya fırsat sağlayan ve sürekli güncellenen bir bilişim ağı olarak ifade edilebilir.”* cümlesiyle EBA’nın tüm kullanıcılarını bir arada toplandığına dikkat çekmiştir.

Eğitim Bilişim Ağı’nın sınırlı yönlerini “sitenin kullanımının karmaşık olması” alt teması ile ilişkilendiren katılımcı **Ö.3(E)** *“Bu sitenin kullanımı bana biraz karmaşık geliyor. Bu konuda sıkıntı yaşıyoruz aradığımız şeyleri bulmakta zorlanıyoruz. Bence daha rahat bir şekilde kullanılabilmesi için sitenin kullanımı ile ilgili karışıklıklar giderilmelidir.”* cümlesiyle düşüncesini belirtirken, başka bir katılımcı **Ö.15(E)** *“Sitenin sınırlı yönü olarak kullanımının biraz karışık olduğunu düşünüyorum.”* cümlesiyle sitesinin kullanımının karmaşık olmasından dolayı zorlandıklarını bu durumu ise EBA’nın sınırlı yönü olarak ifade ettiği belirlenmiştir.

Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Eğitim Bilişim Ağı’nda Sosyal Bilgiler Dersine İlişkin Görüşleri

Eğitim Bilişim Ağı’nda sosyal bilgiler dersine yönelik öğretmenlerin görüşleri alınmış ve bu görüşlerden elde edilen veriler değerlendirildiğinde, temanın altı alt tema etrafında yoğunlaştığı belirlenmiştir. Bu temaya yönelik model şekil 3’te verilmiştir.

Şekil 3. Eğitim Bilişim Ağı'nda sosyal bilgiler dersine ilişkin model

Eğitim Bilişim Ağı'nda sosyal bilgiler dersine yönelik öğretmenlerin görüşleri değerlendirildiğinde; en fazla yüklemenin “zengin ve eğitici içerikler sunması” alt temasına yapıldığı görülmektedir. Belirlenen diğer alt temalar ise sırasıyla; “materyal ve doküman zenginliği sunması”, “teknolojinin sosyal bilgiler eğitimine entegrasyonu”, “her sınıf seviyesine uygun olması”, “farklı öğrenme stillerine uygun olması” ve “farklı yöntem ve teknikleri tanımayı sağlaması” olarak ifade edilmiştir. Bazı alt temalara ve katılımcı görüşlerine aşağıda yer verilmiştir.

Eğitim Bilişim Ağı'nda sosyal bilgiler dersini “teknolojinin sosyal bilgiler eğitimine entegrasyonu” alt teması ile ilişkilendiren katılımcı **Ö.4(K)** “EBA bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanarak, teknolojinin sosyal bilgiler dersine entegrasyonunu sağlamaktadır.” cümlesiyle düşüncesini ifade ederken, başka bir katılımcı **Ö.18(K)** “Sosyal bilgiler dersinde teknoloji ile eğitim bütünleşmiştir.” cümlesiyle düşüncesini açıklamıştır. Aslında öğretmenler sosyal bilgiler öğretim sürecinin teknoloji desteği ile zenginleştirildiğini ifade etmişlerdir.

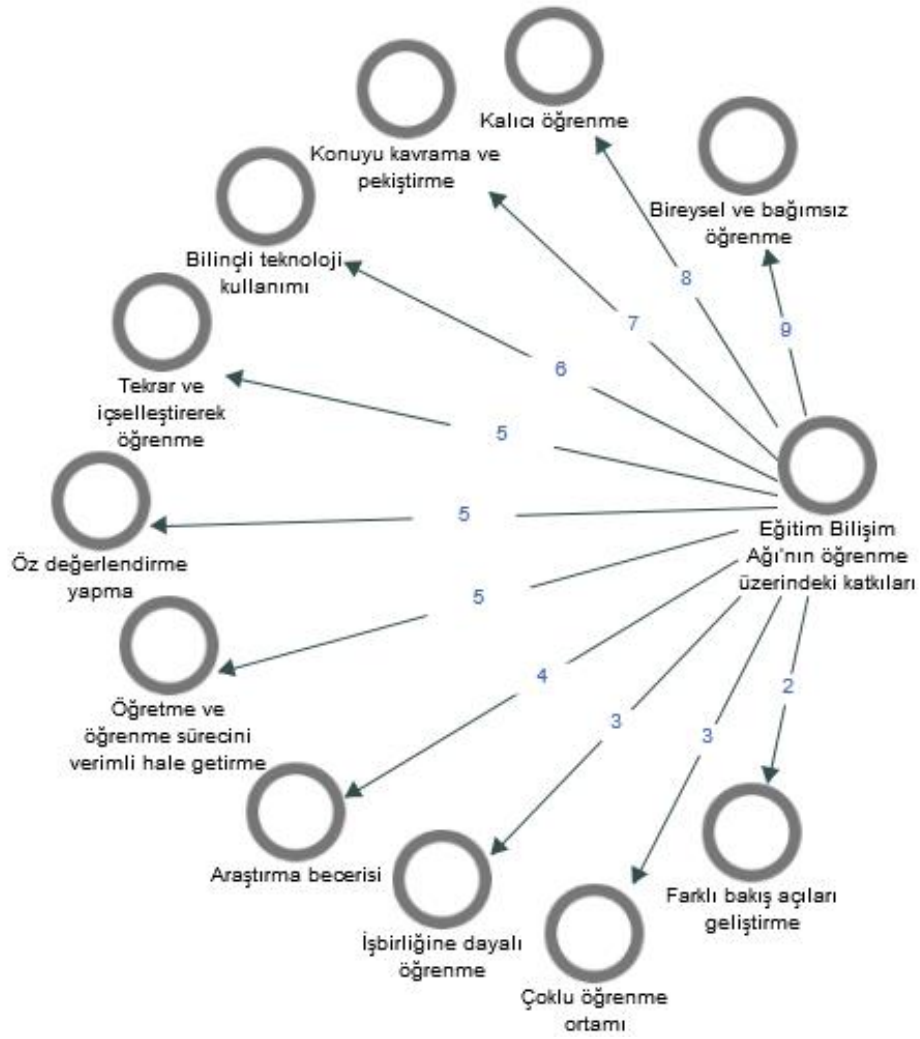
“Her sınıf seviyesine uygun olması” alt teması ile ilgili görüşünü açıklayan katılımcı **Ö.13(E)** “EBA’da, sosyal bilgiler dersi için geliştirilen zengin ve eğitici içerikler her sınıf seviyesine

uygundur.” cümlesiyle düşüncesini açıklarken, benzer şekilde diğer katılımcı **Ö.25(K)** *“EBA’daki sosyal bilgiler derslerinin işlenişinin öğrencilerin gelişimi açısından yararlı olduğunu düşünüyorum. Dersle ilgili her sınıf seviyesine uygun içerikler, görseller, animasyonlar ve videolar yer almaktadır.”* cümlesiyle EBA’daki içeriklerin ve çalışmaların her sınıf seviyesine uygun olduğunu vurgulamıştır.

Katılımcılardan biri “farklı öğrenme stillerine uygun olması” alt teması ile ilgili görüşünü **Ö.1(E)** *“EBA’da sosyal bilgiler dersine ve diğer derslere yönelik yer alan içerikler ülkenin her yerinde bu ağı kullanan bütün öğrencilerin farklı öğrenme stillerine (sözel, sayısal, görsel, işitsel vb.) uygun olarak hazırlanmıştır.”* cümlesiyle EBA’da bulunan bütün içeriklerin bu platformu kullanan farklı öğrenme stillerine sahip olan öğrencilere hitap edecek şekilde hazırlandığına dikkat çekmiştir.

Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Eğitim Bilişim Ağı’nın Öğrenme Üzerindeki Katkılarına İlişkin Görüşleri

Sosyal bilgiler öğretiminde Eğitim Bilişim Ağı’nın öğrenme üzerindeki katkılarına yönelik öğretmenlerin görüşleri alınmıştır. Bu görüşlerden elde edilen veriler doğrultusunda, Eğitim Bilişim Ağı’nın öğrenme üzerindeki katkıları ile ilgili on bir alt tema olduğu belirlenmiştir. Bu temaya yönelik model şekil 4’te verilmiştir.

Şekil 4. Eğitim Bilişim Ağı'nın öğrenme üzerindeki katkılarına ilişkin model

Sosyal bilgiler öğretiminde Eğitim Bilişim Ağı'nın öğrenme üzerindeki katkılarına yönelik öğretmen görüşleri değerlendirildiğinde; en fazla yükleme ile “bireysel ve bağımsız öğrenme” alt teması ifade edilmiştir. Belirlenen diğer alt temaların ise “kalıcı öğrenme”, “konuyu kavrama ve pekiştirme”, “bilinçli teknoloji kullanımı”, “tekrar ve içselleştirerek öğrenme”, “öz değerlendirme yapma”, “öğretme ve öğrenme sürecini verimli hale getirme”, “araştırma becerisi”, “işbirliğine dayalı öğrenme”, “çoklu öğrenme ortamı” ve “farklı bakış açıları geliştirme” şeklinde sıralandığı görülmektedir. Bazı alt temalara ve katılımcı görüşlerine aşağıda yer verilmiştir.

Eğitim Bilişim Ağı'nın öğrenme üzerindeki katkılarını “bireysel ve bağımsız öğrenme” alt teması ile açıklayan katılımcı **Ö.2(E)** “EBA'nın sosyal bilgiler öğretimine en önemli katkısı öğrencilerin kendi öğrenme hızlarına göre sistemdeki içeriklerden ve etkinliklerden faydalanmalarıdır.

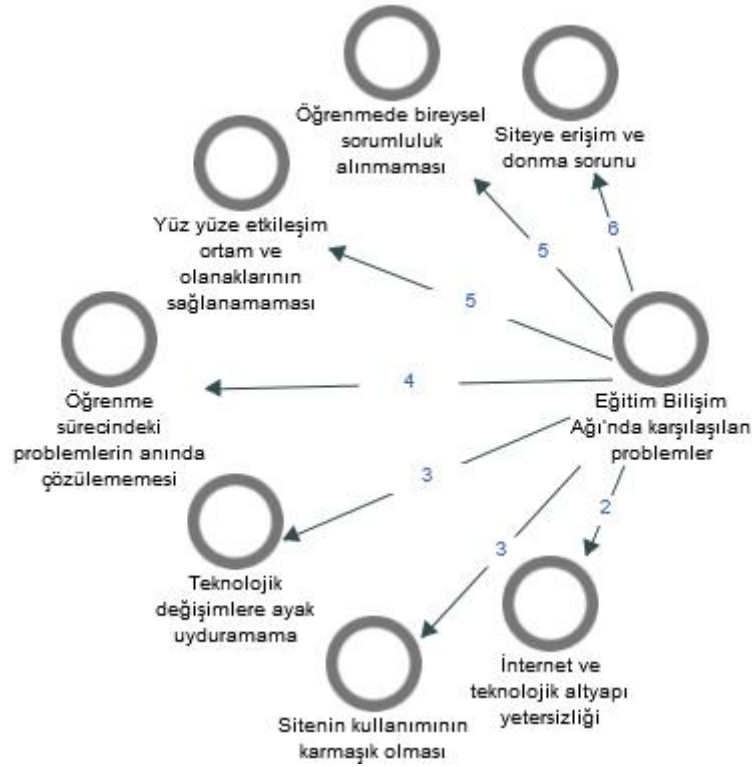
EBA öğrencilere bireysel ve bağımsız öğrenme imkânı sağlar.” cümlesiyle düşüncesini açıklarken, diğer katılımcı **Ö.19(E)** *“Öğrencilerim EBA’yı aktif bir şekilde kullanıyorlar. Ben EBA’nın öğrencilerime özgürce bireysel öğrenmeleri için gerekli bütün olanakları sağladığını düşünüyorum.”* cümlesiyle EBA’nın öğrenme üzerindeki katkısını öğrencilerin bireysel ve bağımsız öğrenmelerine imkân sağlayan önemli bir platform olarak açıklamıştır.

“Konuyu kavrama ve pekiştirme” alt teması ile ilgili katılımcı **Ö.3(E)** *“EBA’nın sosyal bilgiler dersine diğer derslere olduğundan daha fazla katkısı olduğunu kanımsındayım. EBA’daki anlatımların ve etkinliklerin öğrencilerin dersi kavramasına ve pekiştirmesine yardımcı olduğunu düşünüyorum.”* şeklinde düşüncesini açıklarken, diğer katılımcı **Ö.17(K)** *“EBA’nın zengin ve eğitici içerikleri sayesinde öğrencilerin dersi öğrendikleri ve pekiştirdikleri kanımsındayım.”* cümlesiyle öğrencilerin konuyu daha iyi kavradıklarını ve pekiştirdiklerini düşündüğünü ifade etmiştir.

Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Eğitim Bilişim Ağı’nda Karşılaşılan Problemlere İlişkin

Görüşleri

Sosyal bilgiler öğretiminde Eğitim Bilişim Ağı’nda karşılaşılan problemlere yönelik öğretmenlerin görüşleri alınmıştır. Bu görüşlerden elde edilen veriler değerlendirildiğinde, tema ile ilgili yedi alt temanın olduğu belirlenmiştir. Bu temaya yönelik model şekil 5’te verilmiştir.

Şekil 5. Eğitim Bilişim Ağı'nda karşılaşılan problemlere ilişkin model

Sosyal bilgiler öğretiminde Eğitim Bilişim Ağı'nda karşılaşılan problemlere yönelik görüşler değerlendirildiğinde öğretmenlerin en fazla yüklemeye yaptığı alt temanın “siteye erişim ve donma sorunu” olduğu belirlenmiştir. Belirlenen diğer alt temaların ise “öğrenmede bireysel sorumluluk alınmaması”, “yüz yüze etkileşim ortam ve olanaklarının sağlanamaması”, “öğrenme sürecindeki problemlerin anında çözülememesi”, “teknolojik değişimlere ayak uyduramama”, “sitenin kullanımının karmaşık olması”, “internet ve teknolojik altyapı yetersizliği” şeklinde sıralandığı görülmektedir. Bazı alt temalara ve katılımcı görüşlerine aşağıda yer verilmiştir.

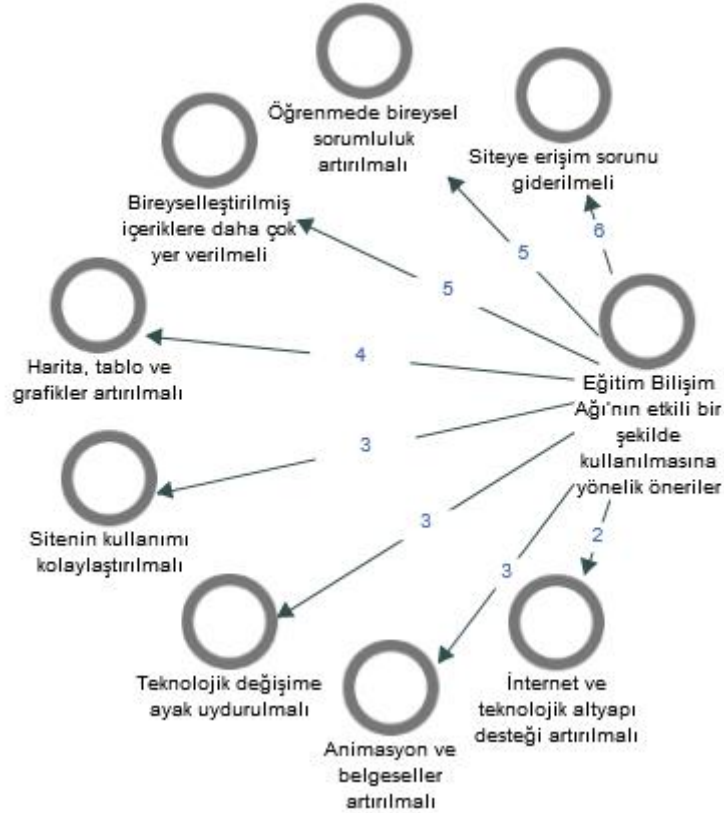
Eğitim Bilişim Ağı'nda karşılaşılan problemleri “siteye erişim ve donma sorunu” alt teması ile ilişkilendiren katılımcı **Ö.5(E)** “Covid-19 pandemi sürecinde yoğunluk nedeniyle EBA’ya erişim problemleri yaşıyoruz ama bence bu normal milyonlarca kullanıcısı olan bir eğitim platformundan bahsediyoruz.” cümlesiyle düşüncesini ifade ederken, başka bir katılımcı **Ö.25(K)** “Sosyal bilgiler dersinde ve diğer derslerde siteye erişimde sorunu yaşıyoruz ya da siteye girdikten sonra yayın kesiliyor. Bence bu koronavirüs zamanında fazla kişi siteye aynı anda yüklendiği için siteye erişim ile ilgili sorunlar yaşıyoruz.” cümlesiyle EBA’nın milyonlarca öğrencinin ve

öğretmenin aktif olarak kullandığı kapsamlı bir eğitim sitesi olduğu için aşırı yoğunluktan dolayı siteye erişimle ilgili sorunların yaşandığını vurgulamıştır.

“Yüz yüze etkileşim ortam ve olanaklarının sağlanamaması” alt teması ile ilgili katılımcı **Ö.11(K)** *“EBA’da uzaktan canlı olarak ders anlatımı sağlanıyor. Öğrenciler yapamadıkları, anlamadıkları soruları varsa sorabiliyorlar. Ama ne kadar olursa olsun sınıf ortamı olmadığı için etkisi az oluyor bence. Sosyal bilgiler öğretiminde kullanmamız gereken bazı harita ya da farklı araç ve gereçleri kullanamıyoruz.”* cümlesiyle düşüncesini belirtirken, benzer şekilde düşünen başka bir katılımcı **Ö.21(K)** *“Sınıfın etkileşimli ortamını ve olanaklarını kullanamıyoruz bu sorun ama pandemi sürecinde çocukların eğitiminin aksamaması için EBA’dan ve televizyondan anlatılan dersler gerçekten mükemmel bir çözüm oldu.”* cümlesiyle EBA’nın öğretmenlere ve öğrencilere Covid-19 pandemi sürecinde birçok imkân sağladığını fakat yüz yüze etkileşim ortam ve olanaklarının sağlanması konusunda yetersiz kaldığını açıkladığı görülmektedir.

Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Sosyal Bilgiler Öğretiminde Eğitim Bilişim Ağı’nın Etkili Bir Şekilde Kullanılmasına İlişkin Görüşleri

Sosyal bilgiler öğretiminde Eğitim Bilişim Ağı’nın etkili bir şekilde kullanılmasına yönelik öğretmenlerin görüşleri alınmış ve bu görüşlerden elde edilen veriler doğrultusunda, temanın sekiz alt tema etrafında yoğunlaştığı belirlenmiştir. Bu temaya yönelik model şekil 6’da verilmiştir.

Şekil 6. Eğitim Bilişim Ağı'nın etkili bir şekilde kullanılmasına yönelik önerilere ilişkin model

Sosyal bilgiler öğretiminde Eğitim Bilişim Ağı'nın etkili bir şekilde kullanılmasına yönelik öğretmen görüşlerinden elde edilen veriler incelendiğinde; en fazla yüklemenin “siteye erişim sorunu giderilmeli” alt temasına yapıldığı belirlenmiştir. Bu ana temaya yönelik belirlenen diğer alt temalar ise sırasıyla; “öğrenmede bireysel sorumluluk artırılmalı”, “bireyselleştirilmiş içeriklere daha çok yer verilmeli”, “harita, tablo ve grafikler artırılmalı”, “sitenin kullanımı kolaylaştırılmalı”, “teknolojik değişime ayak uydurulmalı”, “animasyon ve belgeseller artırılmalı” ve “internet ve teknolojik altyapı desteği artırılmalı” şeklinde önerilerde bulunulduğu görülmektedir. Bazı alt temalara ve katılımcı görüşlerine aşağıda yer verilmiştir.

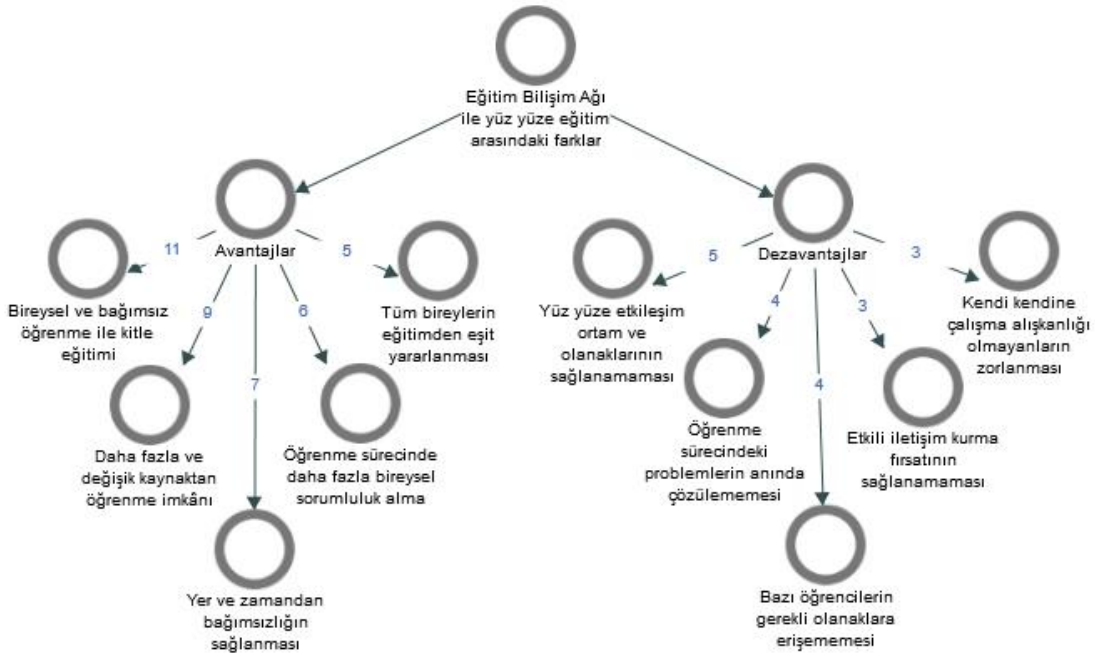
Eğitim Bilişim Ağı'nın etkili bir şekilde kullanılmasına yönelik önerileri “bireyselleştirilmiş içeriklere daha çok yer verilmeli” alt teması ile ifade eden katılımcı **Ö.4(K)** “EBA'nın gerçekten kapsamlı bir eğitim hareketi olduğunu ve sürekli güncellenerek geliştiğini düşünüyorum. Ama EBA'da bireyselleştirilmiş içeriklere daha fazla yer verilmesi gerektiği kanısındayım.” cümlesiyle düşüncesini ifade ederken, başka bir katılımcı **Ö.7(K)** “Her çocuğumuz bizler için özel ve değerli,

bu sebeple bireyselleştirilmiş içeriklere daha çok yer verilerek çocukların daha etkin olmaları sağlanabilir.” şeklinde açıklama yaparak EBA’nın etkili bir şekilde kullanılması için bireyselleştirilmiş içeriklere daha çok yer verilmesi gerektiğine yönelik bir öneride bulunduğu görülmektedir.

“Animasyon ve belgeseller artırılmalı” alt temasını açıklayan katılımcı **Ö.9(E)** *“Belgesel ve animasyonlar çocukların ilgisini çektiği için sosyal bilgiler dersinde doğa olayları ya da savaşlar gibi farklı konuların öğretiminde daha çok kullanılması gerekiyor.”* şeklinde görüşünü ifade ederken, başka bir katılımcı **Ö.16(E)** *“Sosyal bilgiler dersinin görsellerle anlatımının öğrenci için öğretim sürecinin daha öğretici geçtiğini düşünüyorum. Bunun için animasyon ve belgesel sayısının artırılması gerekiyor. Çünkü animasyon ve belgeseller konuyu zevkli ve çekici hale getiriyor.”* şeklinde açıklama yapmıştır. Aslında animasyon ve belgeseller ile öğrencilerin konuya ilgilerinin daha kolay çekildiği bu sayede eğitim sürecinin daha zevkli ve çekici bir hale geldiği ifade edilmiştir.

Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Eğitim Bilişim Ağı İle Yüz Yüze Eğitim Arasındaki Farklara İlişkin Görüşleri

Eğitim Bilişim Ağı ile yüz yüze eğitim arasındaki farklara yönelik öğretmenlerin görüşleri değerlendirildiğinde, temanın iki alt tema etrafında yoğunlaştığı görülmektedir. Bu temaya yönelik model şekil 7’de verilmiştir.

Şekil 7. Eğitim Bilişim Ağı ile yüz yüze eğitim arasındaki farklara ilişkin model

Eğitim Bilişim Ağı ile yüz yüze eğitim arasındaki farklara yönelik veriler incelendiğinde, “avantajlar” ve “dezavantajlar” olmak üzere iki alt temaya ayrıldığı belirlenmiştir. Eğitim Bilişim Ağı’nın “avantajlar” temasının kendi içerisinde beş alt temaya ayrıldığı görülmektedir. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin “avantajlar” temasını en fazla on bir yükleme ile “bireysel ve bağımsız öğrenme ile kitle eğitimi” alt temasını ifade ettikleri görülmektedir. Bu temaya ilişkin belirlenen diğer alt temalar ise sırasıyla; “daha fazla ve değişik kaynaktan öğrenme imkânı”, “yer ve zamandan bağımsızlığın sağlanması”, “öğrenme sürecinde daha fazla bireysel sorumluluk alma” ve “tüm bireylerin eğitimden eşit yararlanması” şeklinde ifade edildiği görülmektedir. Eğitim Bilişim Ağı’nın “dezavantajlar” temasının kendi içerisinde “yüz yüze etkileşim ortam ve olanaklarının sağlanamaması”, “öğrenme sürecindeki problemlerin anında çözülememesi”, “bazı öğrencilerin gerekli olanaklara erişememesi”, “etkili iletişim kurma fırsatının sağlanamaması” ve “kendi kendine çalışma alışkanlığı olmayanların zorlanması” olarak beş alt temaya ayrıldığı görülmektedir. Bazı alt temalara ve katılımcı görüşlerine aşağıda yer verilmiştir.

Eğitim Bilişim Ağı’nın yüz yüze eğitime göre avantajlarını “bireysel ve bağımsız öğrenme ile kitle eğitimi” alt teması ile ilişkilendiren katılımcı **Ö.5(E)** “Uzaktan eğitim hiçbir zaman yüz

yüze eğitim yerini tutamaz ama şuan olduğu gibi bazen de büyük avantajları olabilir. Örneğin öğrenciye bireysel ve bağımsız çalışma süreci sağlayarak çok kalabalık kitlelere ulaşma imkânı sağlaması gibi.” cümlesiyle düşüncesini açıklarken, diğer katılımcı **Ö.18(K)** “Bence EBA ile yüz yüze eğitim arasındaki önemli farklardan biri öğrencilerin kendi hızlarına göre bireysel ve bağımsız öğrenmeler ile birçok insana eğitim verilmesidir.” şeklinde açıklama yaparak EBA’nın öğrencilere bireysel ve bağımsız öğrenme imkânı tanıyarak kitle eğitiminin yapılmasına fırsat vermesi açısından önemli bir avantaj sağladığını vurgulamıştır.

Eğitim Bilişim Ağı’nın yüz yüze eğitime göre dezavantajlarını “öğrenme sürecindeki problemlerin anında çözülememesi” alt teması ile ilişkilendiren katılımcı **Ö.8(K)** “Öğretmenin, öğrencilerin duygu ve düşüncelerini anlaması, gelişimlerini takip etmesi, sorularına kısa sürede dönüt alabilmesi ve öğrencilerin yaşadığı sorunların hemen bir çözüme kavuşturulması ancak yüz yüze eğitim ile mümkün olabilir. Bence EBA ve yüz yüze eğitim arasındaki önemli farklardan biri budur.” cümlesiyle görüşünü belirtirken, başka bir katılımcı **Ö.24(E)** “Öğrencilerin sorularını cevaplamak veya öğrencilere geri dönüt vermek gibi öğrenme sürecinde yaşanacak sorunların çözümünün verimli şekilde hemen yapılması EBA’da pek mümkün olmuyor.” şeklinde açıklama yapmıştır.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Covid-19 sürecinde sosyal bilgiler dersinde Eğitim Bilişim Ağı platformunu kullanmaya yönelik sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda elde edilen bulgular incelendiğinde şu sonuçlara ulaşılmıştır.

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin, Eğitim Bilişim Ağı’nı genel olarak “zengin ve gelişen bir kaynak havuzu” şeklinde ifade ettikleri belirlenmiştir. Bununla birlikte öğretmenlerin Eğitim Bilişim Ağı’nı “sosyal eğitim platformu”, “herkese açık olan ücretsiz bir sosyal ağ”, “yenilikçi platform”, “özgün platform”, “eğitimin geleceğe açılan kapısı”, “eğitim öğretimde devrim” ve “dijital kütüphane” şeklinde ifade ettikleri görülmüştür. Benzer şekilde Saklan ve Ünal (2018) tarafından yapılan çalışmada fen bilimleri öğretmenlerinin EBA platformunu diğer eğitim

materyallerine erişim sağlayan ağ ve doküman merkezi olarak ifade ettikleri tespit edilmiştir. Koç Akran ve Özdemir (2018) tarafından yapılmış olan çalışmada öğretmenlerin EBA'yı sosyal bir platform, kaynak havuzu ve kütüphane olarak ifade ettikleri belirlenmiştir. Ceylan'ın (2019) çalışmasında sosyal bilgiler öğretmenlerinin EBA'yı faydalı ve kaynakça zengin bir site şeklinde belirttikleri görülmüştür. Yeşilyurt'un (2019) çalışmasında sosyal bilgiler öğretmenlerinin EBA'yı sosyal nitelikte eğitsel ağ ve eğitim öğretimde devrim olarak ifade ettikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin, Eğitim Bilişim Ağı'nın güçlü yönlerini "farklı kaynaklara ulaşım kolaylığı", "sürekli güncellenen bir ağ", "her an her yerde eğitim", "eğitimde fırsat eşitliği", "güvenilir eğitim sitesi", "eğitimin tüm paydaşlarını tek bir çatı altında toplama", "teknolojinin araç olarak kullanıldığı bir ağ" ve "bilgiyi yapılandırma" olarak ifade ettikleri belirlenmiştir. Öğretmenlerin Eğitim Bilişim Ağı'nın sınırlı yönlerini ise "sitenin kullanımının karmaşık olması" ve "aranan bilginin zor bulunması" temaları ile ifade ettikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Sosyal bilgiler öğretmenlerinin, Eğitim Bilişim Ağı'nda sosyal bilgiler dersini en fazla "zengin ve eğitici içerikler sunması" teması ile belirttikleri görülmüştür. Ayrıca öğretmenlerin sosyal bilgiler dersini "materyal ve doküman zenginliği sunması", "teknolojinin sosyal bilgiler eğitimine entegrasyonu", "her sınıf seviyesine uygun olması", "farklı öğrenme stillerine uygun olması" ve "farklı yöntem ve teknikleri tanımayı sağlaması" şeklinde ifade ettikleri belirlenmiştir. Bu sonuca benzer olarak İnanoğlu'nun (2019) çalışmasında öğretmenlerin sosyal bilgiler öğretiminde EBA'yı farklı kaynaklar sunan bir platform olarak ifade ettikleri görülmektedir.

Sosyal bilgiler öğretiminde Eğitim Bilişim Ağı'nın öğrenme üzerindeki katkılarını öğretmenlerin "bireysel ve bağımsız öğrenme", "kalıcı öğrenme", "konuyu kavrama ve pekiştirme", "bilinçli teknoloji kullanımı", "tekrar ve içselleştirerek öğrenme", "öz değerlendirme yapma", "öğretme ve öğrenme sürecini verimli hale getirme", "araştırma becerisi", "işbirliğine dayalı öğrenme", "çoklu öğrenme ortamı" ve "farklı bakış açıları geliştirme" açısından önemli olduğunu ifade ettikleri belirlenmiştir. Benzer şekilde Kana ve Saygılı (2016) tarafından EBA'nın

Türk dili ve edebiyatı dersinde kullanımı üzerine yapılmış olan çalışmada öğrencilerin EBA'daki içerikler ile dersin akılda kalıcı hale geldiğini ifade ettikleri belirlenmiştir. Aksoy'un (2017) çalışmasında ortaokul öğretmenlerin EBA'nın pekiştirme yapma ve kalıcı öğrenme sağlama açısından yararlı olduğu konusunda görüş belirttikleri görülmüştür. Çakmak ve Taşkıran (2017) tarafından yapılmış olan çalışmada sosyal bilgiler öğretmenlerinin EBA'nın öğrenciler için dersin tekrarını yapabilecek imkânlar sunması açısından faydalı olduğunu belirttikleri görülmüştür. Bu sonuç Açıkgöz'ün (2018) Eğitim Bilişim Ağı destekli matematik öğretimine yönelik yapmış olduğu çalışmaya katılan öğrencilerin EBA içeriklerinin kullanılmasının matematik öğretiminin daha kalıcı olmasını sağladığı sonucu ile yakınlık göstermektedir. Atalay'ın (2019) çalışmasında öğretmenler ortaokullarda EBA ile işlenen derslerin öğrencilerin kalıcı öğrenmesini sağlaması açısından önemli olduğunu belirtmişlerdir. Atasoy ve Yiğitcan Nayir (2019) tarafından yapılan çalışmada öğrenciler Matematik dersinde EBA'nın görsel açıdan zengin olduğu için konunun akılda kalıcılığını arttırdığı yönünde katkı sağladığını vurgulamıştır. Kaya'nın (2019) çalışmasında meslek lisesindeki bazı öğrenciler tarafından EBA ile işlenen derslerin öğrendikleri bilgilerin daha kalıcı olması açısından faydalı olduğu dile getirilmiştir. Şahin ve Erman (2019) tarafından yapılan çalışmada tarih dersi öğretmenlerinin EBA'nın öğrenme-öğretme sürecinde konuları pekiştirme fırsatı sunması, kalıcı hale getirmesi ve öz değerlendirme becerisini geliştirmesi açısından olumlu katkılarının olduğunu ifade ettikleri sonucuna ulaşılmıştır. Yeşilyurt'un (2019) çalışmasında sosyal bilgiler öğretmenlerinin EBA'nın kullanımının öğrencinin anlaşılmayan konuları tekrar etmesi, çoklu zekâ ortamı sağlaması ve öğrencinin bireysel çalışmasını desteklemesi açısından yararlı olduğunu ifade ettikleri belirlenmiştir. Yılmaz'ın (2019) çalışmasında öğretmenlerin EBA'yı öğrencilerin kazanımları pekiştirmelerine ve farklı bakış açıları kazanmalarına faydalı olması açısından önemli gördükleri belirlenmiştir.

Sosyal bilgiler öğretiminde Eğitim Bilişim Ağı'nda karşılaşılan problemleri öğretmenlerin en fazla "siteye erişim ve donma sorunu" olarak ifade ettikleri belirlenmiştir. Ayrıca öğretmenlerin Eğitim Bilişim Ağı'nda "öğrenmede bireysel sorumluluk alınmaması", "yüz yüze

etkileşim ortam ve olanaklarının sağlanamaması”, “öğrenme sürecindeki problemlerin anında çözülememesi”, “teknolojik değişimlere ayak uyduramama”, “sitenin kullanımının karmaşık olması”, “internet ve teknolojik altyapı yetersizliği” şeklinde problemler ile karşılaştıkları belirlenmiştir. Tüysüz ve Çümen (2016) tarafından yapılmış olan çalışmada ortaokul öğrencilerinin EBA’nın kullanımı sırasında şifreyi kabul etmeme, siteden atma ve videoların yavaş açılması ilgili sıkıntıların yaşandığını ifade ettikleri görülmüştür. Durmuşçelebi ve Temircan (2017) tarafından yapılmış olan çalışmada ortaokul öğrencileri matematik dersinde EBA’yı kullanmakta zorluk çektikleri yönünde görüş bildirmişlerdir. Kapıdere ve Çetinkaya (2017) tarafından yapılan çalışmada öğretmen ve öğrencilerin EBA’nın mobil uygulamalarında içeriklerin yavaş yüklendiği ve videoların yavaş açıldığı konusunda problem yaşadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma sonucu Kartal’ın (2017) çalışmasındaki sosyal bilgiler öğretmenlerinin EBA kullanımında altyapıda eksikliklerle karşılaştıkları sonucu ile benzerlik göstermektedir. Coşkunserçe ve İşçitürk (2019) tarafından yapılan çalışmada öğrencilerin EBA ile ilgili evde bilgisayar, tablet ve internet olmaması ve videoların çok yavaş açılması konusunda sorunlar yaşadıklarını belirttikleri görülmüştür. Kuloğlu ve Erdal (2019) tarafından yapılan çalışmada İngilizce öğretmenlerinin EBA’nın kolay ulaşılamayan içeriklerden dolayı düzensiz olduğunu ifade ettikleri tespit edilmiştir. Yurdakul’un (2019) çalışmasında öğrencilerin EBA’da oyunlarda donma, şifre hatası ve sitenin yavaş açılması gibi siteye erişim ve donma ile ilgili sorunlar yaşadıkları belirlenmiştir.

Sosyal bilgiler öğretiminde Eğitim Bilişim Ağı’nın daha etkili bir şekilde kullanılmasına yönelik öğretmenlerin en fazla “siteye erişim sorunu giderilmeli” önerisinde buldukları görülmüştür. Öğretmenlerin aynı zamanda “bireyselleştirilmiş içeriklere daha çok yer verilmeli”, “öğrenmede bireysel sorumluluk artırılmalı”, “harita, tablo ve grafikler artırılmalı”, “sitenin kullanımı kolaylaştırılmalı”, “teknolojik değişime ayak uydurulmalı”, “animasyon ve belgeseller artırılmalı” ve “internet ve teknolojik altyapı desteği artırılmalı” şeklinde önerilerde buldukları belirlenmiştir. Benzer şekilde Kurtdede Fidan vd. (2016) tarafından yapılan çalışmada sınıf

öğretmenlerinin EBA'nın geliştirilmesine yönelik sitenin kullanımının kolaylaştırılması ve öğrencilere teknolojik altyapı sağlanması gerektiğini ifade ettikleri belirlenmiştir. Timur vd. (2017) tarafından yapılmış olan çalışmada ortaokul öğrencilerinin EBA'nın geliştirilmesi için animasyonların fazlalaştırılması gerektiğine yönelik görüş belirttikleri sonucuna ulaşılmıştır. Saklan ve Ünal (2018) tarafından yapılan çalışmada fen bilimleri öğretmenlerinin EBA platformunu kullanabilmeleri için sitenin daha kullanışlı hale getirilmesi gerektiği yönünde öneride buldukları belirlenmiştir. Ceylan'ın (2019) çalışmasında sosyal bilgiler öğretmenlerinin EBA hakkında site basit ve kullanışlı olmalı, öğrencilere internet erişimi sağlanmalı, belgeseller ve haritalar arttırılmalı, animasyon ve görsel içerikler zenginleştirilmeli şeklinde önerilerde buldukları görülmektedir. Şahin ve Erman (2019) tarafından yapılan çalışmada tarih dersi öğretmenlerinin EBA uygulamasının kullanılması ve geliştirilmesine yönelik teknolojik altyapı iyileştirilmeli, animasyon sayısı artmalı ve EBA'nın tasarım karışıklığı giderilmeli şeklinde önerilerde buldukları belirlenmiştir. Yeşilyurt'un (2019) çalışmasında sosyal bilgiler öğretmenlerinin EBA'nın daha verimli olması için siteye erişim problemleri giderilmeli ve bireyselleştirilmiş içeriklere yer verilmeli önerilerinde buldukları görülmüştür.

Eğitim Bilişim Ağı ile yüz yüze eğitim arasındaki farkları değerlendiren öğretmenlerin Eğitim Bilişim Ağı'nın avantajlarını "bireysel ve bağımsız öğrenme ile kitle eğitimi", "daha fazla ve değişik kaynaktan öğrenme imkânı", "yer ve zamandan bağımsızlığın sağlanması", "öğrenme sürecinde daha fazla bireysel sorumluluk alma" ve "tüm bireylerin eğitimden eşit yararlanması" temaları ile ifade ettikleri belirlenmiştir. Öğretmenlerin Eğitim Bilişim Ağı'nın dezavantajlarını "yüz yüze etkileşim ortam ve olanaklarının sağlanamaması", "öğrenme sürecindeki problemlerin anında çözülememesi", "bazı öğrencilerin gerekli olanaklara erişememesi", "etkili iletişim kurma fırsatının sağlanamaması" ve "kendi kendine çalışma alışkanlığı olmayanların zorlanması" şeklinde ifade ettikleri görülmektedir.

Araştırma sonuçları doğrultusunda şu önerilere yer verilmiştir.

- Eğitim Bilişim Ağı platformunu kullanmaya yönelik öğretmenlerin teknolojik değişimlere ayak uyduramaması yaşanan sorunlar arasında yer almaktadır. Bu sebeple öğretmenlere teknoloji okuryazarlıklarını geliştirebilecekleri hizmet içi eğitimler verilmeli ve bu eğitimler sürekli hale getirilmelidir.
- EBA'nın eğitimde istenilen katkıyı sağlaması aynı zamanda öğretmen ve öğrencilerin yeterli derecede yararlanabilmeleri amacıyla internet ve teknolojik altyapı desteği artırılabilir.
- Eğitim Bilişim Ağı'nda öğrenci eğitim sürecinin aktif bir parçası olmakta ve süreçte daha fazla rol alabilmektedir. Bu durum göz önünde bulundurulduğunda öğrencilerin bu platformdan daha fazla yararlanabilmeleri için bireyselleştirilmiş içeriklere daha çok yer verilebilir.
- Eğitim Bilişim Ağı'nın kullanım oranının daha fazla arttırılması ve yaygınlaştırılması adına, siteye erişim ile ilgili sorunlar çözüme kavuşturulmalıdır.
- Eğitim Bilişim Ağı tek kaynak üzerinden birçok içeriğe sağlıklı şekilde ulaşabilmeye imkân sağlayan bir site olmasına rağmen sitenin kullanımının karmaşık olmasından kaynaklı yaşanan sorunlar göz önünde bulundurularak sitenin kullanımının kolaylaştırılması için gerekli düzenlemeler yapılabilir.
- Eğitim Bilişim Ağı öğretme ve öğrenme sürecini verimli hale getiren, öğrencilere bireysel ve bağımsız öğrenme olanağı veren ve bilginin kalıcı hale gelmesini sağlayan bu platformun, öğrenciler tarafından daha sık kullanılması için öğrencilerin öğrenme sürecinde bireysel sorumlulukları artırılabilir.
- Eğitim Bilişim Ağı'ndaki eğitsel içeriklerin görsel ve işitsel açıdan zengin uyarıcılara sahip olması gerektiğini düşünen öğretmen görüşleri dikkate alındığında EBA'da animasyon ve belgesellerin sayısı artırılabilir.

- Eğitim Bilişim Ağı'nda sosyal bilgiler dersinde konularının işlenmesinin daha verimli olabilmesi ve öğrenciler için daha ilgi çekici olabilmesi için harita, tablo ve grafik sayıları artırılabilir.
- Bu araştırma sosyal bilgiler dersinde Eğitim Bilişim Ağı platformunu kullanmaya yönelik sosyal bilgiler öğretmenleri ile gerçekleştirilmiştir. Farklı branştaki öğretmenlerle benzer araştırmalar yapılabilir.

Çıkar Çatışması Bildirimi

Yazarlar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve / veya yayınlanmasına ilişkin herhangi bir potansiyel çıkar çatışması beyan etmemiştir.

Destek/Finansman Bilgileri

Yazarlar, bu makalenin araştırılması, yazarlığı ve / veya yayınlanması için herhangi bir finansal destek almamıştır.

Etik Kurul Kararı

Bu araştırma için Fırat Üniversitesi Rektörlüğü Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu'ndan (23/06/2020-397896) etik izin alınmıştır.

Kaynakça/References

- Açıkgöz, G. (2018). *Eğitim Bilişim Ağı (EBA) destekli matematik öğretiminin 7.sınıf öğrencilerinin akademik başarısına etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kastamonu Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Kastamonu.
- Aksoy, N. (2017). *EBA (Eğitim Bilişim Ağı)'nın kullanım amacı, karşılaşılan sorunlar ve çözüm önerileri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.
- Aktay, S. ve Keskin, T. (2016). Eğitim Bilişim Ağı (EBA) incelemesi. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 2(3), 27-44.
- Alabay, A. (2015). *Ortaöğretim öğretmenlerinin ve öğrencilerinin EBA (eğitimde bilişim ağı) kullanımına ilişkin görüşleri üzerine bir araştırma* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Aydın Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Alkan, C. (2005). *Eğitim teknolojisi (7. baskı)*. Anı Yayıncılık.
- Atalay, M. (2019). *Ortaokullarda Eğitim Bilişim Ağı'nın (EBA) incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Atasoy, M. ve Yiğitcan Nayir, Ö. (2019). Eğitim Bilişim Ağı (EBA) video modüllerinin matematik dersinde kullanımına ilişkin öğrenci görüşleri. *Uluslararası Bilim ve Eğitim Dergisi*, 2(1), 24-37.
- Avcı, M. (2008). Bilimsel araştırmalarda veri toplama. O. Kılıç & M. Cinoğlu (Eds.), *Bilimsel araştırma yöntemleri içinde* (ss.145-170). Lisans Yayıncılık.
- Berson, M. J. & Balyta, P. (2004). Technological thinking and practice in the social studies: Transcending the tumultuous adolescence of reform. *Journal Of Computing In Teacher Education*, 20(4), 141-150. <http://dx.doi.org/10.1080/10402454.2004.10784498>
- Bester, G. & Brand, L. (2013). The effect of technology on learner attention and achievement in the classroom. *South African Journal Of Education*, 33(2), 1-15. <http://dx.doi.org/10.15700/saje.v33n2a405>
- Bilgin, N. (2014). *Sosyal bilimlerde içerik analizi teknikler ve örnek çalışmalar (3. baskı)*. Siyasal Kitabevi.
- Boholano, H. (2017). Smart social networking: 21st century teaching and learning skills. *Research in Pedagogy*, 7(1), 21-29. <https://doi.org/10.17810/2015.45>
- Bozkurt, A. (2015). Kitleleşmiş açık çevrimiçi dersler (massive online open courses-moocs) ve sayısal bilgi çağında yaşamboyu öğrenme fırsatı. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 56-81.
- Büyükköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2013). *Bilimsel araştırma yöntemleri (15. baskı)*. Pegem Akademi.
- Can, E. ve Topçuoğlu Ünal, F. (2018). Eğitim Bilişim Ağı kullanımının (EBA) ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik tutumlarına etkisi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi (ESTÜDAM) Eğitim Dergisi*, 3(1), 61-68.
- Candeğer, Ü., Mete, F. ve Büyükköse, Ş. (2017). Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Bilişim Ağı'nda bulunan kavram haritalarının incelenmesi. *e-Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 11-25.
- Ceylan, Ö. (2019). *Sosyal bilgiler öğretmenlerinin 6. sınıf sosyal bilgiler dersi coğrafya konularının öğretilmesinde EBA'dan (Eğitim Bilişim Ağı) yararlanma düzeyleri ve önerileri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.
- Coşkunserçe, O. ve İşçitürk, G. B. (2019). Eğitim Bilişim Ağı (EBA) platformu hakkında öğrencilerin farkındalığının artırılmasına yönelik bir durum çalışması. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 7(1), 260-276. <http://dx.doi.org/10.14689/issn.21482624.1.7c1s.12m>
- Creswell, J. W. & Miller, D. L. (2000). Determining validity in qualitative inquiry. *Theory Into Practice*, 39(3), 124-130. https://doi.org/10.1207/s15430421tip3903_2

- Çakmak, Z. ve Taşkıran, C. (2017). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin perspektifinden Eğitim Bilişim Ağı (EBA) platformu. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, (9), 285-295.
- Çilesiz, Ş. (2011). A phenomenological approach to experiences with technology: Current state, promise, and future directions for research. *Educational Technology Research and Development*, 59(4), 487-510. <https://doi.org/10.1007/s11423-010-9173-2>
- Demir, D., Özdiç, F. ve Ünal, E. (2018). Eğitim Bilişim Ağı (EBA) portalına katılımın incelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(2), 407-422. <https://doi.org/10.17556/erziefd.402125>
- Durmuşçelebi, M. ve Temircan, S. (2017). Eğitim Bilişim Ağı'ndaki eğitim materyallerinin öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 7(13), 632-652. <https://doi.org/10.26466/opus.357033>
- Eğitim Bilişim Ağı (2020). *Eğitim Bilişim Ağı hakkında*. <http://www.eba.gov.tr/>
- Erlanson, D. A., Harris, E. L., Skipper, B. L. & Allen, S. D. (1993). *Doing naturalistic inquiry: A guide to methods*. Sage Publications.
- Fırsatları Arttırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi (2020). *Fatih projesi*. <http://fatihprojesi.meb.gov.tr/>
- Güvendi, G. E. (2014). *Millî Eğitim Bakanlığı'nın öğretmenlere sunmuş olduğu çevrimiçi eğitim ve paylaşım sitelerinin öğretmenlerce kullanım sıklığının belirlenmesi: Eğitim Bilişim Ağı (EBA) örneği* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Hacıoğlu, A. (2019). *10. sınıf coğrafya dersi topoğrafya ve kayaçlar konusunun öğretiminde EBA (Eğitim Bilişim Ağı) destekli öğretimin öğrencilerin akademik başarısına etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Hanbay Tiryaki, S. (2018). *Fatih projesi uygulanan liselerdeki öğretmenlerin teknolojik pedagojik alan bilgisi (Tpb) ve Eğitim Bilişim Ağı'nı kullanmalarına yönelik öz yeterlik algılarının düzeylerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.
- İnanoğlu, A. (2019). *Sosyal bilgiler öğretiminde Eğitim Bilişim Ağı'nı (EBA) kullanmak: Nasıl ve kapsamda?* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kana, F. ve Saygılı, D. (2016). Ortaöğretim Türk dili ve edebiyatı dersinde Eğitim Bilişim Ağı'nın kullanımına yönelik öğrenci görüşlerine yönelik bir durum çalışması. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 10(20), 11-23.
- Kapıdere, M. ve Çetinkaya, H. N. (2017). Eğitim Bilişim Ağı (EBA) mobil uygulamasının değerlendirilmesi. *International Journal of Active Learning*, 2(2), 1-14.
- Kartal, M. (2017). *Sosyal bilgiler öğretmenlerinin Eğitim Bilişim Ağı (EBA) hakkındaki görüşleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tokat.
- Kaya, G. ve Altun, A. (2009). E-öğrenme ortamları için özlü sözler ontolojisi ve görselleştirme yazılımı geliştirilmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (36), 136-147.
- Kaya, O. (2019). *Meslek lisesi öğretmen ve öğrencilerinin Eğitim Bilişim Ağına ilişkin görüşleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Koç Akran, S. ve Özdemir, E. (2018). Eğitim Bilişim Ağı (EBA) ders modülünde yer alan sorular ile TEOG sınavında çıkan soruların ilişkisine yönelik öğretmen görüşleri. *Harran Maarif Dergisi*, 3(2), 14-26. <https://doi.org/10.22596/2018.0302.14.26>
- Kuloğlu, M. E. ve Erdal, B. (2019). İngilizce öğretmenlerinin Eğitim Bilişim Ağı (EBA) kullanım durumlarının incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 48(224), 327-351.
- Kurtdede Fidan, N., Erbasan, Ö. ve Kolsuz, S. (2016). Sınıf öğretmenlerinin Eğitim Bilişim Ağı'ndan (EBA) yararlanmaya ilişkin görüşleri. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(45), 626-637.

- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (2016). Analizde ilk adımlar, A. Ersoy (Çev.). S. Akbaba Altun ve A. Ersoy (Çev. Ed.), *Genişletilmiş bir kaynak kitap: Nitel veri analizi içinde* (ss. 50-88). 1994, Pegem Akademi.
- Milli Eğitim Bakanlığı, Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü (2018). *Öğrencilere göre EBA portalı'nın kullanım düzeyi*. https://yegitek.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2018_11/06102811_EsraBilhan.pdf
- Oral, B. ve Kenanoğlu, R. (2012) Web tabanlı uzaktan eğitim sistemlerinin öğrenci başarısına ve bilgisayara yönelik tutumlarına etkisi. *Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi*, 1(2), 58-67.
- Saban, A. (2009). Öğretmen adaylarının öğrenci kavramına ilişkin sahip oldukları zihinsel imgeler. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(2), 281-326.
- Saklan, H. ve Ünal, C. (2018). Teknoloji dostu fen bilimleri öğretmenlerinin Eğitim Bilişim Ağı (EBA) hakkındaki görüşleri. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 12(1), 493-526. <https://doi.org/10.17522/balikesirnef.437847>
- Seidman, I. (2006). *Interviewing as qualitative research: A guide for researchers in education and the social sciences*. Teachers College Press.
- Şahin, M. ve Erman, E. (2019). Tarih dersi öğretmenlerinin Eğitim Bilişim Ağı'na (EBA) ilişkin görüşlerinin değerlendirilmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (49), 256-275. <http://dx.doi.org/10.21764/maeuefd.425608>
- Tavşancıl, E. ve Aslan, E. (2001). *Sözel, yazılı ve diğer materyaller için içerik analizi ve uygulama örnekleri (1. baskı)*. Epsilon Yayıncılık.
- Timur, B., Yılmaz, Ş. ve İşseven, A. (2017). Ortaokul öğrencilerinin Eğitim Bilişim Ağı (EBA) sistemini kullanmalarına ilişkin görüşleri. *Asya Öğretim Dergisi*, 5(1), 44-54.
- Tüysüz, C. ve Çümen, V. (2016). EBA ders web sitesine ilişkin ortaokul öğrencilerinin görüşleri. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(3), 278-296.
- Yeşilyurt, S. (2019). *Sosyal bilgiler öğretmenlerinin Eğitim Bilişim Ağı'nın kullanımına ilişkin görüşleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri (10. baskı)*. Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, M. (2007). Sınıf öğretmeni yetiştirmede teknoloji eğitimi. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(1), 155-167.
- Yılmaz, N. Ş. (2019). *Ortaokul görsel sanatlar dersi öğretmenlerinin milli eğitim bakanlığının fatih projesiyle bağlantılı olarak sunmuş olduğu EBA (Eğitim Bilişim Ağı) sosyal platformunun kullanımı hakkında görüşleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Samsun.
- Yurdakul, İ. H. (2019, Nisan). *Eğitim Bilişim Ağı'na (EBA) ilişkin öğrenci görüşleri*. III. Uluslararası Sınırsız Eğitim ve Araştırma Sempozyumunda sunulan bildiri. Sınırsız Eğitim ve Araştırma Derneği, Muğla.

İletişim/Correspondence

Doç. Dr. Feyzullah Ezer
fezer@firat.edu.tr

Doktora Öğrencisi Selda Aksüt
selda.aksut@hormail.com